

A VÁCI ÚT ÉS LEHEL ÚT KÖZÖTT

Szöveg: HEGYI IVÁN
Archív fotó: FORTEPAN (adományozó:
MAGYAR KIRÁLYI HONVÉD LÉGIERŐ;
NAGY GYULA), MAGYAR OLIMPIAI
ÉS SPORTMÚZEUM, VASAS SC

› Magyar Királyi Honvéd Légierő:
Angyalföld. Bal oldalon az előntött Duna-
part a Vízafogónál és a Váci út. Keresztben
az enyhén kanyarodó Rákos-patak és
a Tahi utca látszik. Jobbra a Béke utca,
lenn, a Fáy utcánál a mai Vasas sporttelep
található. A felvétél 1944. április
14-én készült.

HEGYI IVÁNNÁL KEVESEN ISMERIK JOBBAN A VASAS
LABDARÚGÓ-CSAPATÁNAK TÖRTÉNETÉT. AZ ELKÖTELEZETT
TÖRZSSZURKOLÓ ÉS IHLETETT TOLLÚ SPORTÚJSÁGÍRÓ
TAGJA VOLT ANNAK A SZAKÉRTŐI CSAPATNAK IS, AMELY
MEGTERVEZTE A STADIONBELSŐ DESIGN-ELEMEIT.

A Vasas sporttelepét 1930 őszén avatták. Négyezer.
Az Est már az október 12-i, Pécs-Baranya elleni 1:0-
ról így számolt be: „A Tarnai-réten vasárnap dél-
után pályát nyitottak. Kemény munkáskezek mun-
kája eredményeként a vasasok olyan pályát vará-
zoltak elő a semmiből, amelyre méltán büszkék le-
hetnek.” Aztán november 2-án a Bocskai, majd no-
vember 9-én a Budai 11 csapatával vívott bajnoki ta-
lálkozón is próbamegnyitót tartottak, végül novem-
ber 16-án, az FTC vendégjátéka alkalmával hivata-
losan is kitérte kapuit a Béke utcai sporttelep.
A fogadtatás felemás volt. „A pálya még nem kész,
csak a legszükségesebb kellékekkel rendelkezik,
már első benyomásra is eléggé primitívnek látszik.

Talaja nehéz, homokos és ragadós” – állt a beszámó-
lók egyikében. „Gyönyörű látvány volt az új pálya
és annak környéke. A magas deszkakerítéseken
szépséges fűrtökben lógtak az angyalföldi ifjak,
a pálya mellett, a réten megértő szívvel táncoltatta
lovát egy rendőr, tovább a villamosvezeték vasosz-
lopain tucatjával lóglak a gyerekek” – olvashatták
egy másik tudósításban. „A sok beteg terv és ötlet
mellett végre akadt egy akarattal telt, életrevaló el-
határozás is, és ez a vasasok pályapolitikája – szere-
pelt egy harmadikban. – Saját erőikből, minden-
mű hivatalos vagy állami támogatás és a nélkül,
hogy valaki kormánytanácsos lett volna, ezer aka-
dályokkal megküzdve építették fel sporttelepüket

100
r-200.39

944

~ Az 50-es évek mozgalmi alapú tömegsportja az ún. spartakiádokban csúcspontot ért el

> „A Fáy utcáig tömve, utána remetei magányban ment tovább a villamosvezető”

a Béke utcában.” (A „mindennemű állami támogatás nélkül” nem teljesen felelt meg a valóságnak, mert a területet a főváros utalta ki a Vasasnak, miután sok ezres aláírásgyűjtés zajlott azért, hogy a piros-kékeknek is saját sporttelepük legyen.) Abban viszont nem mutatkozott eltérés a megannyi helyszíni közlés között, hogy valamennyi messzemenően méltatta a Táncos, Takács II, Turay, Toldi, Lázár összetételű bomba csatársorral felálló Ferencvárost 5:2-re legyőző Vasas produkcióját. Annál is inkább, mert a Berczky – Szemere, Rózsa – Remmer, Burger, Kiss – Jeckl, Brunecker, Dán, Egri, Stanzl összetételű angyalföldi együttesből Jeckl István már a hetedik percben (1:1-nél) megsérült, s attól kezdve csak sántikált a pályán. Az értékelések efféle hangnemben íródtak: „A Vasas fiatal csapata kezd félelmetes együttessé kovácsolódni, a védelme biztos lábon áll, a fedezetsora kitűnő, és a csatársorban is vannak kvalitásos játékosok, elsősorban a balszélső Stanzl.” (A kiemelt labdarúgó két gólt szerzett, akárcsak Brunecker. A leglátványosabbat pedig Egri lőtte.) A honfoglalás azonban csak kilenc meccsig tartott, mert egyhamar 50 ezer pengős tartozás keletkezett – miként akkoriban írták: „várt a fás, a téglás, a földes, a vezető” –, az MLSZ pedig 1931. június 21-én hivatalból betiltotta a sporttelep használatát, mivel a szövetségi részesedés, valamint a testnevelési adó

befizetése is elmaradt. Majd 1932-ben kiesett a Vasas, és csak tíz évvel később jutott vissza az első osztályba. Akkor viszont ki akarták iktatni. Dr. László András, a labdarúgó-szövetség alelnöke 1942. június 26-án indítványt nyújtott be a piros-kékek kizárására. Arra hivatkozott, hogy „a klub szembehelyezkedik a keresztény és nemzeti iránnyal”, és leszögezte: „az MLSZ-nek teljes erejével le kell törnie minden olyan megnyilvánulást, amely a szövetség erkölcsi és világfelfogásával szemben áll, és így szemben áll a magyar nemzet felfogásával is”. A kirekesztés akkor még nem ment végbe, ám 1944 tavaszán a vallás- és közoktatásügyi miniszter felfüggesztette a Vasas önkormányzatát, és miniszteri biztost tett a klub élére. Vitéz Áronffy Jankó Béla magyar királyi százados közvetlenül a kinevezése előtt még a hazai csapat szakvezetője volt az Üllői úton, ahol a magyar katonai vegyes a német katonai vegyessel, azaz a Wehrmacht csapatával játszott fegyverbarátságos mérkőzést. A Vasast sárga-kék mez viselésére kötelezték, nevét Nemzeti Nehézipari Munkások Sport Klubjára, majd két nappal később Kinizsire, utóbb Nemzeti Vasasra változtatták. Ettől független, hogy az együttes csak másfél évtizedes szünet után vívott első osztályú mérkőzést eredeti otthonában. A csapat ugyanis a negyvenes esztendőkből – mind a II. világháború idején, mind az után – az Elektromos szintén angyalföldi sportte-

lepén játszotta hazai meccseinek döntő többségét, majd 1950 tavaszán megkapta a népligeti diákstadiont, melyet az átalakítás befejeztével birtokba vett. (Ugyanakkor az Építők költözött a Béke útra.) Majd 1957-ben, első bajnoki címük elnyerésének esztendőjében a nyitó fordulóra – Vasas–Dorog 4:0 – hazatértek a piros-kékek, de többször abban az évben már nem futballoztak Angyalföldön, mert a helycserés akcióra vonatkozó tárgyalások az Építőkkel nyomban a kezdés után megszakadtak. Aztán 1959-ben már nyolc bajnoki Vasas-meccset rendeztek a Fáy utcában, s végül 1961. január 28-án a két klub illetékesei bejelentették: az év márciusától az angyalföldi labdarúgók véglegesen visszaköltöznek a XIII. kerületbe, az Építők pedig a Népligetbe megy. A Fáy utca 58. szám alatti épületre kikerült, hogy Vasas SC, és március 5-én 25 ezer ember jelenlétében rendezték a Vasas–Honvéd rangadót, amely gólnélküli döntetlenjével csalódást keltett ugyan, a piros-kékek híveit mégis fellelkesítette, mert kedvenc csapatuk mindörökké hazatért. Akkor már nem betű-, hanem számjelzéses villanyosok jártak arra-felé, és a 12-es, valamint a 14-es viszonylat sűrítve is rendre dugig telt a Visegrádi utcai végállomástól

a Fáy utcáig, hogy aztán onnan remetei magányban menjen tovább a vezető. Az 1961-es esztendőben 15 666 volt a Fáy utcai nézőlátog, mert a második honfoglalással elérkezett a Vasas aranykora: a piros-kék csapat 1961 és 1966 között négy bajnoki címet nyert, s a negyedik (összességében az ötödik) alkalommal veretlenül hódította el az aranyérmet. A hatvanegyes hazatérést azzal is megünnepelte a diadalmas garnitúra, hogy a Honvéd elleni 0:0 után mind a tizenegy Fáy utcai mérkőzését megnyerte, és angyalföldi mérkőzéseit 42:4-es gólaránnyal zárta. Veretlen maradt még a Fáy utcában – értelemszerűen – 1966-ban (7 győzelem, 2 döntetlen, 26:8), továbbá 1968-ban (12, 2, 42:10), 1976-ban (12, 2, 49:8), 1979-ben (12, 2, 39:11), valamint 1980-ban (12, 2, 42:14). Közben egyaránt öt játékost delegált az 1962-es világ-, valamint az 1964-es Európa-bajnokságra; az utóbbi alkalommal elnyert bronzérem minden idők legjobb magyar Eb-szereplése, jóllehet a korabeli sajtó méltatlankodott a spanyoloktól a madridi Bernabeu stadionban, kétszer negyedórás hosszabbítás után elszenvedett elődöntős vereség (1:2) nyomán... Két évvel később szintén csalódást keltett, hogy már megint a nyolc között

búcsúzott a vb-től a válogatott, de a brazilok 3:1-es legyőzése – Bene Ferenc brazilos szülője után Farkas János fenomenális kapásgóljával és Mészöly Kálmán tizenegyesével – örök élménnyé tette azt a világbajnokságot. A hatvanas években klasszis játékosok egész serege futballozott a Fáy utcában. Közéjük tartozott – a már említett Mészöly, Farkas szuper duón kívül – Szentmihályi Antal, Kárpáti Béla, Ihász Kálmán, Sárosi László, Bundzsák Dezső, Mathesz Imre, Berendy Pál, Machos Ferenc, és 1966 őszén előfordult, hogy hét Vasas-labdarúgó – Bakos Sándor, Mészöly, Ihász, Mathesz, Molnár Dezső, Puskás Lajos, Farkas – sorakozott a válogatott kezdő tizenegyében. A magyarok 3:1-re nyertek az osztrákok ellen, és mindhárom gólt az a Farkas szerezte, aki a nemzeti együttes előző mérkőzésén négyből négyet vágott be a franciáknak (4:2). Akkoriban született a Fáy utcai bajnoki gólsúcs is: két héttel az után, hogy az Eger csapatát 7:1-re győzte le a Vasas, 1967. augusztus 27-én 8:0-as csapást mért a Dunaújváros együttesére. Tíz esztendővel később a hatodik bajnoki diadalt ünnepelték Angyalföldön az NB I-es évadban szerzett kereken

↳ A csapat 1920-ból...

↳ ...és 1911-ből

↳ Várady Béla és az "Ezüstcipő"

száz góllal és a 36 „dugóval” gólkirály Várady Béla európai Ezüstpőjével. Az a Mészáros – Török, Hegdűs, Komjáti, Kántor – Gass, Müller, Zombori – Kovács, Izsó, Várady összetételű, az akkoriban a cseresorhoz tartozó Tamással és Fábiánnal együtt éppen tizenegy válogatott játékos felvonultató Vasas volt a klub mindmáig utolsó első osztályú aranyérmes futballcsapata. Ezután előbb csökkenni, majd szünni kezdtek a sikerek, és 1979 novemberében hiába avatták fel a világító-berendezést a Fáy utcában, már 1980 őszen váltakozott az árnyék és a fény, mert a Boavista elleni 0-2-es UEFA Kupa-találkozón a felháborodott Fáy utcai közönség azt kiáltozta a veszteseknek: „Dolgozzatok!”

Az idő tájt még hagymázás álmaiban sem gondolta senki, hogy lesz még 6-2-es hazai vereség a Gázszer-től (1997), 6-0-ás a Pápától (2005), s a kettő között megtörténik, hogy a vezérszurkoló Kálmán Zoltán

és társai 2003 tavaszán képletesen eltemetik a csapatot, miközben az Il silenzio (A csend) hangjaira koszorúznak a Fáy utcai pálya kezdőkörében. Mivel Jámbor János nagyvállalkozó a Vasas számára megvásárolta a Kecskeméti Futball Club versenyzési jogát, a futballcsapat megmaradt, de utóbb többször kiesett az NB I-ből, napjainkban is a 21. század szerény színvonalú magyar labdarúgásának második vonalában szerepel. Igaz, amikor – 2016. október 29-én, a Videoton elleni 1-1-gyel – elbúcsúzott a régi Fáy utcai stadiontól, az első osztály élén állt, s végül a harmadik helyet szerezte meg. Majd 2018-ban, tíz évvel a stadionnévadó Illovszky Rudolf halála után ismét elköszönt az úgynevezett élvonaltól. A harmincas években a pálya szélén levő Gödör vendéglőben gyülekeztek az angyalföldi drukkerek. Újabb viszont minden vágyuk – pláne az új stadion ez év júliusi átadása után – kijönni a gödörből...

